

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Posse fieri aliud vniuersum melius constans substantiis omnibus diuersis,
certum est. cap. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

CAPVT II.

Posse fieri aliud vniuersum melius, constans substantiis omnibus diuersis, incertum est.

Durandi
sententia.

4.
Probatum.

Aliorum
sententia.

S. Thomas.
Bonauent.
Capreol.
Gabriel.
Maior.
Confirmatur.

Vera sent.

Inter Scholasticos quoque dissentio est, an possit Deus producere aliud vniuersum ex aliis omnibus partibus huius nostri vniuersi à partibus huius nostri vniuersi. Ex quibus Durandus dubitat primum an possit tale vniuersum produci: quia pro comperto non habet, an plures species rerum, quam sunt productæ, possibiles sint. Deinde si plures possibiles essent, nihilominus docet, non posse aliud vniuersum specie distinctum produci. Probat vero hac ratione: quia omnes species, quæ producerentur, haberent ordinem ad eas, quæ nunc sunt in hoc vniuerso ergo non esset diuersum: nam vniuersum nihil aliud est, quam vnum quid per aggregationem. Miror tamen Durandum, non posse produci aliud vniuersum specie distinctum, bene tamen numero diuersum, cum eodem modo de vno, atque de alio probare videatur.

Alij vero Scholastici docent posse produci aliud vniuersum cuius omnes partes specie differant à partibus huius vniuersi. Sententia est S. Th. Bonæ, Capreoli, Gabrielis, & Maioris locis cap. preced. allegatis, qui hac ratione confirmant. Cum possint species in infinitum à Deo multiplicari, nihil obstat videtur, quo minus aliud vniuersum ex omni parte specie distinctam producat. Si enim aliquid obstat esset ratio Durandi: hæc autem est valde infirma. Quamvis enim species alia, quæ produceretur haberet ordinem superioris & inferiori cū his, quæ productæ sunt, non tamen essent sub ordine eiusdem vniuersi. Nam mundus, seu vniuersum non est solum collectio quædam multarum rerum sed est vniuersitas earum sub vna superiori, inter quas inferiores à superioribus pendunt, & gubernantur. Potest autem alia rerum multitudo produci extra hoc cælum, quæ ab eo, ab alia creatura intra ipsum nullo modo tanquam pars spectaret. Ratio ergo Durandi non obest, quo minus aliud vniuersum ex aliis partibus omnino diuersis fieri possit.

Verum enim vero, quia etiam si dicamus posse species multiplicari in infinitum, non tamen constat, an elementa simplicia, & cæli alterius speciei possint produci à Deo: ideo certo affirmare non possumus, aliud vniuersum specie distinctum secundum omnes sui partes posse produci; nam de mixtis facilius potest defendi: quamvis si vniuersum illud habere deberet, dicit hoc habere, creaturam rationalem corpoream, quæ esset velut præfates omnis corporalis creature, non potest specie diuersam produci: quia multo probabilius est non posse aliam creaturam rationalem corpoream specie diuersam ab homine creari.

CAPVT III.

Hoc vniuersum, permanentibus partibus, quas habet, profici posse.

Sententia
S. Thoma.

Sanctus Thomas in art. 6. ad tertium, affirmat, non posse fieri melius hoc vniuersum, permanentibus partibus, quas habet: quia bonitas eius

consistit in proportionem, & ordine partium inter se: si autem aliqua pars melior fieret, dissolueretur proportio, in qua à Deo constitutum est: ea vero soluta tolleretur debitus ille ordo, qui est indiuiduus. Deinde probatur ex Aug. lib. 3. de libero arbitrio cap. 5. ubi sic ait. *Quicquid tibi vera ratione melius videtur, scias fecisse Deum, tanquam bonorum omnium conditorem: id quod fufius ipse prosequitur.* Ceterum probabilitate non caret opinio Durandi quod illa 3. citata, nempe, posse fieri melius hoc vniuersum, partibus omnibus, aut aliquibus earum in melius mutatis. Ratio est, quoniam hæc harmonia, & consonantia partium inter se ad generationes, & reliqua omnia non est indiuidua, sed latitudinem habet: posset ergo melior effici, effectus etiam partibus ipsis melioribus. Porro si perseverassent omnia, ut in statu innocentie, & elementa ipsi homini obedirent, nec ullo modo ei nocere possent, & homo ipse in eo statu perseveraret, multo magis pulchrum redderetur vniuersum. Clarum autem est, partes vniuersi non posse perfici secundum substantiam, sed accidentarie, & de hac perfectione loquimur: & ex dictis patet solutio rationis allatæ pro priori sententia.

Ad Aug. respondeo, ipsum non negare, posse res meliores, aut in meliori statu productas: enim ibidem in hæc verba. *Quamobrem si re delectat creatura, quæ perseverantissima voluntate non peccat, non est placitum, quod eam peccanti recta ratione proponas, sed sicut eam tu cogitatione proponis sic eam creator Deus ordinatione præposuit.* Sentit igitur & iudicio nostro, & Dei meliorem esse creaturam, quæ non peccat: si ergo hoc vniuersum seruiret homini in statu innocentie sine peccato, multo esset pulchrius, nam multo meliori creaturæ seruiret. Quare fateatur Aug. meliorem potuisse fieri creaturam vniuersam, & in meliorem statum ordinari nihilominus subiungit, Deum eam reliquisse in manu consilij & permisisse in peccatum labi: in quo meliorem modum seruasse Deum, multis contendit ipse probare. Non dicit August. meliorem nunc fuisse hominem, quam in statu innocentie fuisse, sed meliorem modum seruasse ex parte sua Deum; relinquendo ipsum, & permittendo in peccatum prolabi: & ad hoc tantum inducit verba allegata pro priori opinione. Sic enim pie loquendum est de omnibus, quæ Deus facit, ut illa nunc facere melius esse arbitremur: nec temere iudicantes dicamus, melius faceret Deus, si hoc, aut illo modo faceret. Ceterum si Deus alio modo fecisset, & illud melius esse diceremus; sua enim voluntas quæ supra omnem legem est, optime dicitur facere, cum aliquid efficit, seu discernit.

Ultimo denique observandum est, hoc vniuersum non posse effici melius secundum ordinem, quem habet ad finem; hoc est, non posse ad meliorem finem ordinari, ut docent S. Th. Durand. & Capreolus; est enim propter Deum, quo nullas finis melior esse potest; sed quoad rationales creaturas perfecti posset circa finem, non quod ad meliorem finem referrentur, sed quod illum plures, & perfectius æquarentur. Quoad irracionales etiam perfecti posset respectus finis eodem modo; quia perfectius seruirent homini, & bonitatem Dei perfectius repræsentarent.

QVÆST.